

Fra svikt til omsorg

- En fortelling om hvordan omsorgssvikt kan brukes som en resurs.
-

Bakgrunn

- Hvorfor fortelle om sin personlige fortelling?
- NRK, TV2, BT, BA, Bergensavisen
- Informasjon
- Reaksjon?

«Alle voksne har et moralsk ansvar for å melde fra ved mistanke om omsorgssvikt, i følge Barneombudet. Tar du og jeg det ansvaret på alvor? Tall BT innhentet i forbindelse med saken viste at kun litt over tre prosent av alle meldingene som kom inn til barnevernet i Bergen i 2011, var fra naboer og nærmiljø»

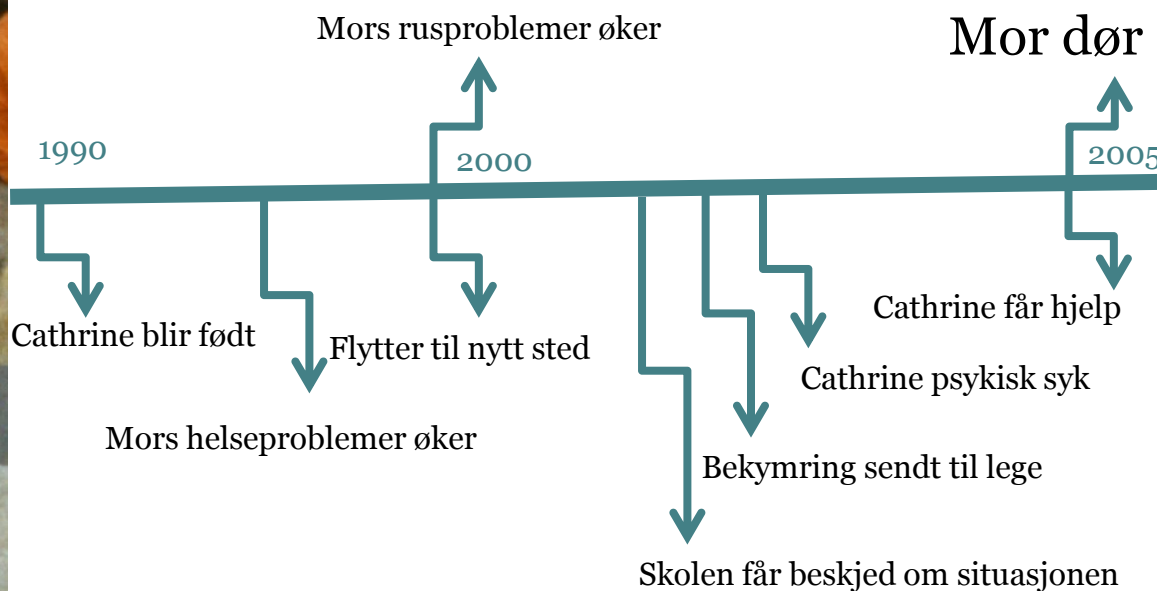
«Hele dagen har hun kjent på at dette blir hennes siste dag. Hun må ta vare på mamma, på seg selv, handle mat, komme seg på skolen, passe på at det ikke begynner å brenne når mamma sovner med sigaretten i hånden. Mamma, som egentlig er så god, forsvinner mer og mer inn i pillerusen. »

Noen eksempler

- BarnsBeste er et nasjonalt kompetansenettverk for kunnskap om barn som har foreldre med alvorlig sykdom eller rusrelaterte lidelser. Kompetansenettverket skal bruke saken i holdningsskapende kurs for fastleger. 2013 ble Boken «De usynlige» barna lansert, hvor barns som pårørende var i fokus.
- Som en direkte konsekvens av artikkelen om Cathrine, la Fylkeslegen i Hordaland ut en artikkel på sine hjemmesider som heter "Ta ansvar for barna". Fylkeslegen presiserer i artikkelen at loven pålegger leger å varsle barnevernet ved mistanke om omsorgssvikt. Det går foran taushetsplikt.
- Saken om Cathrine Langfjell Torsvik, som vokste opp med rus og manglende omsorg uten at noen meldte fra i BT førte til mange henvendelser fra andre som hadde opplevd lignende .
- Dagen etter saken ble publisert ble avisen kontaktet av Kristin Whitehouse, som skrev at hun i 13 år hadde tenkt på å tipse avisen om historien til venninnen Janne. Hun sa at Janne ville likt å fortelle historien sin slik Cathrine gjorde det, sier Ingunn Røren, journalist BT.
- Merete O. Karlsen, Høgskolelektor ved Høyskolen i Bergen, meldte at Helsesøsterutdanningen ved HiB kommer til å bruke saken i utdanningen av helsesøstre, sammen med undervisning om hvordan de skal samarbeide med barnevernet.
- Saken har vært brukt i undervisning ved flere ungdoms- og videregående skoler.
- Psykologistudenter på Universitetet har brukt saken i terapi. En ungdom har fortalt om problemer i hjemmet med direkte henvisning til at Cathrines historie gjorde det lettere å fortelle om forholdene.
- Høsten 2013 vant Cathrine «Åpenhetsprisen» av verdensdagen for Psykisk Helse, og Mentalhelse

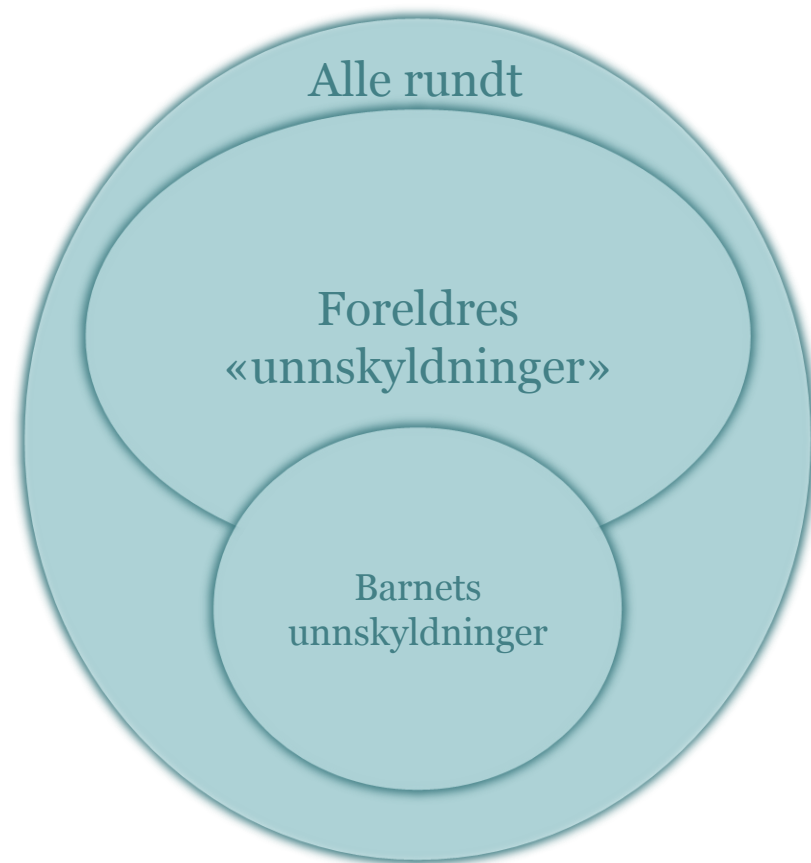
Bakgrunn

- En helt vanlig jente, en helt vanlig familie?
- Når ting begynte å bli ille
- Et barns perspektiv

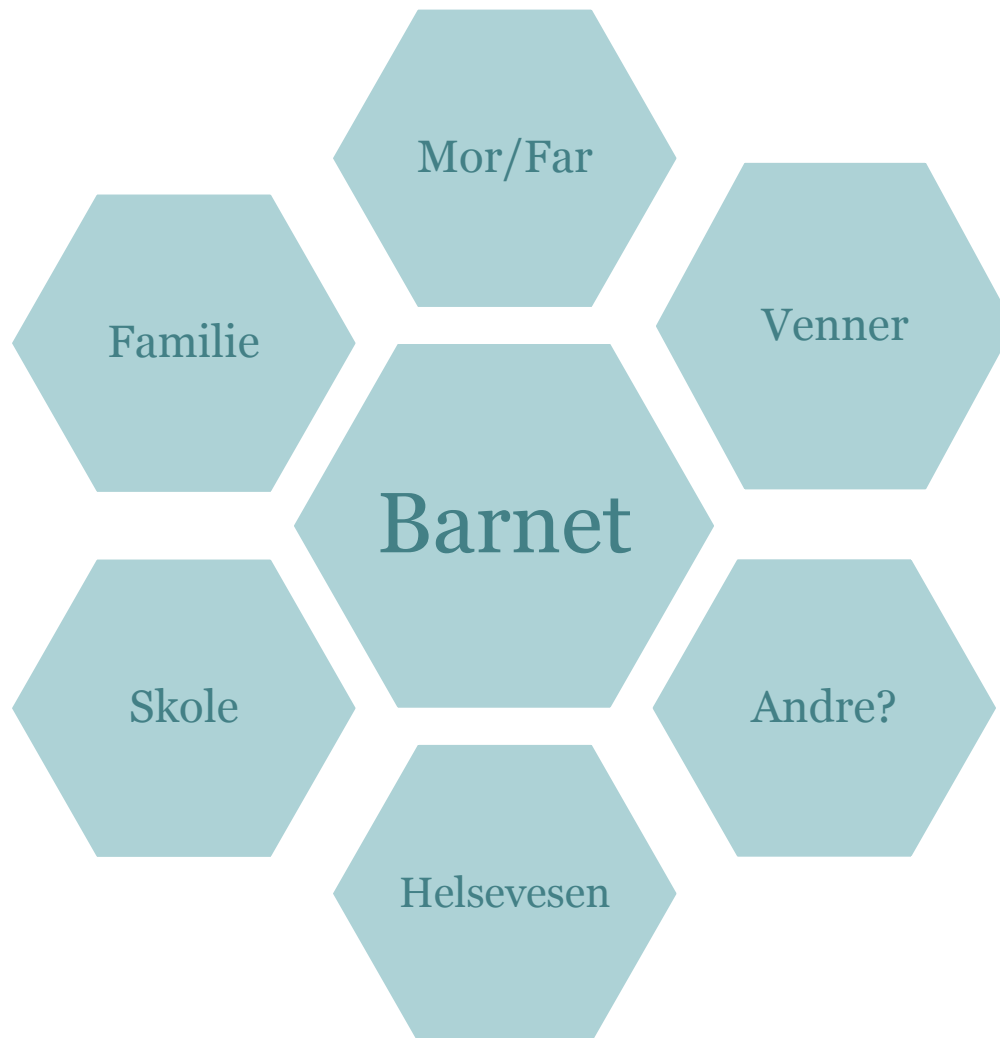

Hvorfor er det vanskelig å oppdage?

- Respekt for privatlivet
- Bortforklaringer
- Vil ikke gripe inn
- Redd for konsekvens
- Gamle myter om feks barnevern
- Vanskelig å se hva som foregår i privat hjem
- Liten tid til observasjon

Hvem burde se og oppdage?

- Offentlige myndigheter og yrkesgrupper som politi, leger, sykepleiere, lærere, førskolelærere og helsepersonell, har etter lov om Barneverntjenester § 6-4 en lovfestet plikt til å melde fra til barnevernet ved mistanke om omsorgssvikt. Meldeplikten til barnevernet går foran den generelle taushetsplikten disse yrkesgruppene har.

Omsorgssvikt og konsekvenser

- Skjev utvikling, emosjonell og sosialt
- Ekskludering fra samfunnet
- Psykisk og fysisk sykdom NOFT (Non-organic failure to thrive)

*”Å bli sett, hørt og inkludert i et fellesskap gir motstandskraft, og dermed et bedre liv”-
Jonas Gahr Støre*

Omsorgssvikt

- «Når foreldre eller de som har omsorgen for barnet påfører det fysisk eller psykisk skade, eller forsømmer det så alvorlig at barnets fysiske og/eller psykiske helse og utvikling er i fare". (Kempe og Kempe 1979.)
- Flere undersøkelser har vist at barn som utsettes for omsorgssvikt og mishandling forsinkes i sin utvikling både når det gjelder motorikk, intelligens, modning og språk. Forskere har også påvist at en stor del av disse barna hadde nevrologiske problem – noe som *kan* skyldes fysisk og psykisk mishandling.
- Deprimerte barn utsatt for omsorgssvikt er mer ukonsentrerte og fungerer dårligere sammen med andre barn. Fordi de ikke har fått den naturlige tilknytningen til moren eller en annen voksenperson i løpet av de første leveårene, er de utrygge, ofte klengete og oppmerksomhetssøkende i småbarnsalderen. Som skolebarn kan de i tillegg være ulydige mot lærerne og upopulære blant sine medelever, dette på grunn av manglende sosial og emosjonell kommunikasjons opplæring fra tidlig alder.

Hørt historien om de 3 små grisene?

De tre små grisene er kjente figurer fra eventyret hvor de blir sendt ut fra hjemmet til mor og må bygge husene sine i beskyttelse mot den store stygge ulven.

Alle de 3 barna bygger husene ulikt. Eventyret ender med at den største grisen bygger et murhus som ulven ikke klarer å blåse ned.

Metafor for hvordan barn som har opplevd omsorgssvikt bygger opp «forsvars»murer?

Hva kan vi gjøre?

- Bli observant på risikofaktorer
- Tidlig hjelp, også til foreldre
- Barnehager / skole
- Psykisk helse like vanlig som epler og matematikk i skolen
- Helsesøster og helsetjenester
- Vær en trygg voksen
- Vær MED ikke FOR

Barn som pårørende

- Ikke offer! Ikke syk! Ikke unik!
- ***Dessverre***
- Mestringsgleder bygger *selvtillit*
- Flinkpike-syndrom
- Gi rom og bygg trygghet

Utfordringer på Laksevåg gjennom prosjektet Laksevåg Lever

- Lite struktur i hverdag, må lære «kulturskikk»
- Stor pågang av barn, fokus på ungdom
- Møter uten å ha spist, dårlig påkledning
- Flere forskjellige kulturer
- Opplever at de må velge mellom kultur og idrett
- Tålmodighet, deling, og samarbeid

Positive erfaringer på Laksevåg gjennom prosjektet Laksevåg Lever

- Lærer seg kreative måter å uttrykke seg
- Mange vil være med, en møteplass
- Engasjerte ungdom
- Positiv til egen mestring
- Positivt syn på bydelen sin
- God integrering mellom kulturer
- Praktiske oppgaver som alle kan delta på
- Trygge og imøtekommende kursholdere
- Lærer gode måter å samarbeide på

Divina Edward

Dipha Thiruchelvam

TELEFON

TELEFON

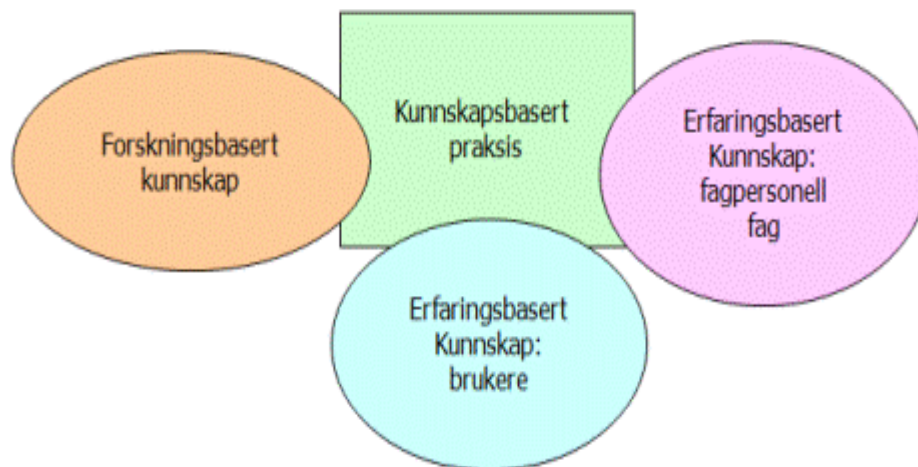

Voksne for Barn

- Forebyggende arbeid
- I kontakt med brukergruppe, møteplasser
- Skole og undervisning, økt kunnskap

Verdigrunnlag:

Ungt
NETTVERK

Drøfting

HVEM KAN HJELPE JESPER?
Et VERKTØY i møte med barn med rusavhengige foreldre

ORGANISASJONEN voksne for barn

FOR DE STORE
HVA ER DETTET VEILEDER
HJELPEMIDLER
BESTILL HVEM KAN HJELPE JESPER? SAMTALEPAKKE

BEKYMRRINGS TJENESTEN
VOKSNE FOR BARN
116 111 ALARMTLEFON For barn og unge
Bede Kors HJELPETJENESTE for barn og unge

FOR DE STORE MEN MEST DE SMÅ! PÅ NETT
HJEM
PÅ PAPIRET
LAST NED ALLE OPPGAVER

ORGANISASJONEN voksne for barn - Stortorvet 10 · 0155 Oslo · 23 10 06 10 · www.vfb.no · vfb@vfb.no

Zippys venner / Drømmeskolen

- Gratis program og opplæring for skoler

Hvorfor endte min historie bra?

- Mestring, motivasjon og glede
- «Tidlig» hjelp av helsesøster
- Bruke kunnskap som pårørende som en resurs

- Kan du hjelpe meg videre?

